

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarja 1901. Leto XVIII.

Obseg: Opomin podružnicam in družbenim udom. — Kteri posnemalnik za mleko je najboljši. — Kake važnosti so živinorejske zadruge za zboljšanje goveje živine na Dolenjskem. — Poročilo podružnice v Gorjah na Gorenjskem. — Ohranitev rodovitnosti sadnim drevesom. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske raznoterosti. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Opomin podružnicam in družbenim udom.

Podružnice, ki še niso pobrale, oziroma oddale letnine, naj to nemudoma store.

Vsakega uda prosimo, naj pridobi novih udov.

Za družbeno sadno drevje se je zglasiti do 15. februarja.

Vsled letošnjega vremena je še čas travnike gnojiti s **Tomasovo žlindro** in s **kalijevo soljo**, kteri gnojili ima družba vedno v zalogi.

Kdor hoče, da živina pozimi dobro uspeva, ji mora poleg pri nas običajne krme pokladati tudi močna krmila, kakor so v prvi vrsti **oljne tropine**, ktere ima družba vedno v zalogi.

Kmetovalci, premislite že sedaj, ktera semena bode potrebovali spomladi, da jih pravočasno naročite. Družba bo imela v zalogi **rusko laneno seme**, **deteljno seme**, **semenski oves**, in **semenski krompir**.

Neposredna naročila udov na razne potrebščine odda družba v tistih krajih, kjer imajo podružnice zaloge, v izvršitev podružnicam.

Osnujte v vsaki večji občini ali pokrajini svojo podružnico!

Kteri posnemalnik za mleko je najboljši.

Število raznih posnemalnikov (mlečnih centrifug ali separatorjev) je v zadnjih letih tako narastlo, da

se je težko odločiti, kateremu stroju bi se dala prednost. Poleg posnemalnikov „alfa“, ki so po naših krajih najbolj razširjeni in za ktere se dela največ reklame, imamo še druge posnemalnike, ki se ponujajo po kmetijskih časopisih, kakor „fram“, „vestfalija“, „triumf“, „krona“, „princesa“, „viktorija“, princesa Viktorija“, „Melota“ i. dr.

Ker so posnemalniki postali za napredek mlekarstva velikega pomena in ker so zaradi tega važni tudi za naše kraje, se mi zdi potrebno, da si jih nekoliko bližje ogledamo, vsaj v toliko, da vemo, v čem se razlikujejo med seboj in v čem obstoje tiste prednosti, ki se pri posameznih vrstah teh strojev tako hvalijo.

Najbolje bi bilo, če bi se v ta namen tudi pri nas, na pr. v Ljubljani ali v kakem drugem pripravnem kraju, kjer je dosti mleka, recimo v Logatcu, priredila preskušnja teh strojev. Na ta način bi si oni, ki se za to zanimajo, lahko ogledali sestavo teh strojev, obenem bi se pa tudi lahko poučili, kakšne prednosti ima ta ali oni stroj. To bi namreč pokazala praktična preskušnja. Taka preskušnja raznih novodobnih posnemalnikov se toliko bolj priporoča, ker je za zboljšanje našega mlekarstva treba, da se vpeljujejo posnemalniki in da se kupujejo le tisti, ki so v posameznih slučajih največje vrednosti. Vobče moramo reči, da so vsi posnemalniki dobri, le s tem razločkom, da so nekteri bolj pripravi za velike posestnike in mlekarske zadruge, drugi pa za potrebe manjšega posestnika. Vsi ti stroji so sestavljeni po enakih načelih, na podoben način in iz dobre tvarine. Da pa imamo danes vendar toliko število različno sestavljenih posnemalnikov, to moramo pripisati le tej okolnosti, da so se izdelovanja

takih strojev lotili razni tvorničarji, ki se sedaj kosajo za prvenstvo. Da igra pri tem dobra reklama veliko ulogo, je znana stvar.

Če pregledujemo razne posnemalnike, in sicer ročne posnemalnike, vidimo, da se med seboj na prvi pogled razlikujejo po tem, da se pri nekterih strojih gonilna sila od glavnega kolesa prenaša na boben s pomočjo zobatih koles („alfa“, „krona“) pri drugih s pomočjo vrvice („fram“) ali pa s pomočjo verižice kakor pri biciklih („vestfalija“, „triumf“). Važne razlike obstoje pa tudi v sestavi bobnička samega, ki je glavni del vsakega posnemalnika, ker se v letem mleko posnema s pomočjo sredobežne sile. Čim enostavnejša je sestava tega bobnička, toliko bolje, če je seveda posnemanje sicer enako uspešno in dobro.

Oglejmo si sedaj te posnemalnike nekoliko bliže. Posnemalnik „alfa“, katere prodaja delniška družba „Alfaseparator“ na Dunaju in izmed katerih je pri nas tako zvani „alfa-kolibri“ že precej razširjen, se odlikuje po tem, da imajo za prenašanje gonilne sile zobata kolesa, v bobničku samem pa 17 do 20 lijestih krožnikov iz ploščevine, katere je treba po številkah vlagati v bobniček in po vsaki rabi zopet narazen jemati in vsakega posebej čistiti. Ti stroji so solidno izdelani in so dobri; oni posnemajo čisto, potrebujejo malo moči in so primeroma poceni. Če primerjamo posnemalnike „alfa“ z drugimi takimi stroji, vidimo, da je bobniček bolj umetno sestavljen, vsled česar ga je težje čistiti, in da stroj med delom bolj ropota. Podoba posnemalnika „alfa-kolibri“ smo že priobčili v tem listu in je ta stroj vobče že bolj znan po naših krajih.

Malo znan je našim čitateljem posnemalnik „fram“, katerega prodaja tvrdka Kleiner & Fleischmann v Mödlingu pri Dunaju. Ta stroj sem videl v rabi pri veleposesniku Bleikolmu v Streetwegu pri Judenburgu na Štajerskem. Mož ga je kupil ob priliki goveje razstave v Judenburgu, na kateri sta tekmovala posnemalnika „alfa“ in „fram“. Bleikolm se prav pohvali s tem posnemalnikom. Zatrjeval mi je, da se lahko goni, lažje čisti, da dela veliko bolj mirno in da je posneto mleko, ki se dobiva s tem strojem, bolj okusno kakor pri separatorjih „alfa“. Zadnja trditev se mi je zdela prvi hip neverjetna, a nekaj more na tem biti, kajti posneto mleko, katerega dobivamo na kmetijski šoli na Grmu od posnemalnika „alfe“ ni tako okusno, da bi se dalo s pridom porabiti za jed.

Posnemalnik „fram“ kaže pridejana podoba 5., in sicer v prerezu. Ta stroj je vobče večji kakor „alfa-kolibri“. Najmanjša številka (dobi se namreč v 4 številkah) stane 320 K ali 160 gld., tako da je za 120 K dražja kakor „alfa-kolibri“. V eni uri posname 100 do 125 l. „Fram“ ima tudi v bobničku krožnike, toda bolj ploščate in trdno skupaj vdolane, tako da jih ni mogoče narazen jemati. Odlikuje ga dalje to, da se gonilna sila prenaša na bobniček z vrstico, vsled česar se vrti tiho in mirno. „Fram“ tudi mleko posname do zadnje kapljice in potrebuje primeroma malo sile. Ker se bobniček vobče počasneje vrti kakor pri drugih strojih, se ta posnemalnik počasneje obrabi. Tvrdka Kleiner & Fleischmann hvali pri tem stroju tudi to, da se dajo vsi deli stroja izlaha nadomestiti, ne da bi trebalo stroj pošiljati v tvornico. R.

(Dalje prihodnjič.)

Kake važnosti so živinorejske zadruge za zboljšanje goveje živine na Dolenjskem.

Ako si hočemo pomagati do boljših dohodkov v gospodarstvu, potem je na vsak način potrebno, da napredujemo tudi v živinoreji in da obračamo na rejo lepe in dobre živine večjo skrb kakor smo jo obračali dosedaj. Priznati moramo, da se je reja v zadnjem desetletju v marsičem na bolje obrnila, vendar nas čaka še precej dela, da našo živinorejo spravimo na tisto stopnjo, na kateri je po drugih naprednih deželah.

Da se naša živina zboljša, da bode za kupčijo in za vžitek več vredna, moramo pospeševati njeno rejo zlasti v tem pogledu,

1.) da živina postane v obče lepšega života in tudi bolj vzrastla;

2.) da bo boljša za rabo ali za vžitek, zlasti boljša za pitanje in za molžo;

3.) da se zenači ne le po barvi, ampak tudi po svojih telesnih lastnostih.

To mora biti naš cilj, po katerem nam je hrepeneti. Ako bo reja na ta način napredovala, potem ne bo naša živina dobra le za delo in za mesarja, ampak tudi za plemo, za pitanje in za molžo, in njena cena se povzdigne ravno tako kakor se je po drugih deželah, kjer redijo lepo in v vsakem oziru dobro živino.

Na zboljšanje naše živine vplivata sedaj še najbolj država in dežela. Država podpira našo živinorejo s tem, da daje vsako leto denarne podpore, s

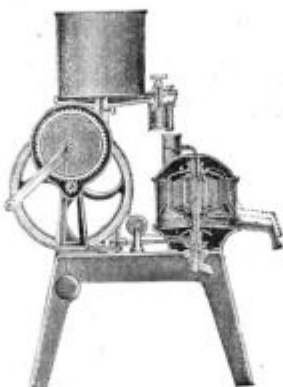
katerimi kmetijska družba kupuje dobre plemenjake in prireja vsako leto tudi premovanja goveje živine. Ko bi bila državna podpora večja, tako da bi imela vsaka občina nekaj od nje, in ko bi se oddajali v posamezne kraje dosledno le biki najprikladnejšega plemena, gotovo bi bili uspehi takega pospeševanja še očitnejši in lepši kakor so sedaj.

Tudi naša dežela podpira živinorejo s podporami kakor država, razen tega pa tudi s postavo, katero je izdala leta 1890. S to postavo skuša dežela pred vsem to doseči, da bi občine skrbale za potrebno število dobrih plemenjakov.

Vsa ta prizadevanja naše države in dežele pa ne morejo imeti pravega uspeha, ako se živinorejci sami ne poprimemo zboljševanja svoje živine, kajti na nas živinorejcih je največ, da se zboljša naša živinoreja, in sicer je to stvar vsakega posameznika posebej, kakor tudi vseh živinorejcev skupaj.

Vsak posamezen živinorejec bi moral skrbeti za to, da dobi v svoj hlev dobro živino in da pri tej živini tudi ostane, kajti nič ni bolj napačnega in za napredek živinoreje bolj neugodnega kakor je to, če se lepa plemena živina pri prvi priliki zopet proda in če se z živino sploh tako menjava kakor je pri nas navada.

Naša reja mora biti, bolj stalna, sicer ne pridemo nikdar do tistega napredka, katerega opazujemo po drugih krajih, kajti z vednim menjavanjem izpodkopujemo naprej in naprej podlago uspešnemu napredku.

Podoba 5.

Kakor je posameznim živinorejcem skrbeti, da v svojih hlevih redé samo lepo in dobro živino, ravno tako in še bolj je vsem živinorejcem v posameznih občinah skrbeti za to, da se v občinah redé zares dobri in pripravi plemenjaki.

To skrb za dobre bika moramo imeti vsi prizadeti živinorejci, kajti ves naš trud in vsa naša prizadevanja v prospeh živine se ravna v veliki meri tudi po tem, kakšne plemenjake redimo po naših krajih. Ta skrb je pri nas toliko bolj potrebna, ker imamo sedaj pravzaprav le malo lepe plemene živine, malo lepih krav, in smo zaradi tega prisiljeni, da živino zboljšujemo s pomočjo lepo vzrastlih in dobrih plemenjakov.

Dosedaj je bila reja bikov prepuščena popolnoma posameznim živinorejcem.

Ako je bil dotični posestnik bika vnet in izveden živinorejec, kteremu je bilo mnogo na tem, da je redil dobre in pripravne bika, potem je vživala to ugodnost vsa okolica, kajti dobre lastnosti takih živalij so se plodile po vsi okolici.

V nasprotnem slučaju je pa trpela reja v vsi okolici, in takih slučajev ni bilo ravno malo. Razen tega smo tudi lahko opazovali, da glede reje bikov ni bilo nobene prave doslednosti in nobene stalnosti. Zdaj so se redili pri posameznih živinorejcih dobri, zdaj slabi biki, zdaj tega, zdaj zopet drugega plemena. Pa še več! Le prepogostokrat se je zgodilo, da je v posameznih krajih sploh zmanjkalo potrebnih bikov.

Da pri takih odnošajih reja ne more napredovati, je več kakor jasno.

Tem nedostatkom moramo prejkoprej napraviti konec, sicer ne pridemo nikdar do žaželenega uspeha. Odpraviti moramo te nedostatke s tem, da se za rejo potrebnih bikov v bodoče nekoliko bolj pobrigamo kakor smo se dosedaj.

Deželna postava za povzdigo reje goveje živine nalaga sicer občinam, da imajo one skrbeti za potrebno število dobrih bikov, toda s samo postavo ne bomo vsega dosegli. Tu je treba, da tudi sami vmes posežemo in da sami skrbimo, kolikor le mogoče za rejo potrebnih bikov. Če je v kateri zadevi taka skupna skrb potrebna in tako združno delovanje živinorejcev opravičeno, je gotovo v tem slučaju, saj vživamo vsi skupaj korist, ktere imamo od reje dobrih bikov.

Kako uspešno napreduje živinoreja po takih krajih, kjer so se živinorejci združili in kjer skupno skrb za dobre bika, to nam kažejo posebno Nemške dežele, Švica, Tirolsko, Korosko in Štajersko.

Tudi pri nas bo treba snovati take zadrage, in kolikor mi je znano, se je naša kmetijska družba že lotila tega dela.

Take zadrage se lahko napravijo za večje okraje ali pa tudi za posamezne občine; kjer so okolnosti ugodne, je še najbolje, da se ustanovi zadruga za dotično občino. Take zadrage delujejo najuspešneje, ker skrb vzajemno in sporazumno z občino za dobavo potrebnih bikov.

Kadar pridemo do takih zadrug, potem bo tudi naša živinoreja laže napredovala; ona bo tudi bolj podprta, ker jo bodeta država kakor tudi dežela gotovo izdatneje podpirali kakor dosedaj.

In v tem tiči tista važnost, ktero imajo živinorejske zadrage tudi za zboljšanje goveje živine na Dolenjskem.

V. Rohrmann.

Poročilo podružnice v Gorjah na Gorenjskem.

V nedeljo, 13. januarja t. l. se je v Gorjah vršil občni zbor kmetijske podružnice. Načelnik župan Jakob Žumer je otvoril zborovanje in je izjavil, da po preteku svoje dobe za bodoče odklanja to čast, da je treba voliti popolnoma nov odbor. Razložil je kratko namen in koristi podružnice in lastnosti, ktere naj ima vodstvo, osobito načelnik, tajnik in blagajnik, in je končno za načelnika predlagal Jakoba Jana, posestnika iz Podhoma, za blagajnika nadučitelja Josipa Žirovnika, sebe pa je ponudil za tajnika, ker se hoče tekom leta stalno preseliti v Gorje in delovati z vso vmeno za podružnico, ktero je on ustanovil. Ta predlog je obveljal soglasno. Za odbornika sta bila izvoljena še Vinko Jan iz Sp. Gorij in Miha Zupan iz Zasipa. Po končani volitvi je predsedništvo prevzel novi načelnik, se je zahvalil za izvolitev in je obljubil, da bode kot sin stare kmetske rodovine vestno opravljal podeljeno mu častno službo in z vstrajnostjo nosil naloženo breme, čeravno je še mlad in vender že iz svoje skušnje ve, da se javno delovanje navadno plačuje z nehvaležnostjo.

Nato je pozval brata dr. Jana, ki se je bil že prej oglasil za besedo, naj pove svoje misli. Dr. Jan je v imenu novoizvoljenega odbora prosil vse ude, naj nikdo ne vpraša svojega souda za njegovo politično mišljenje. Politika naj bo v strogo gospodarskem društvu brezizjemno prepovedana. Zbor je temu živahno pritrjeval.

Na predlog govornika so bili naslednji sklepi soglasno storjeni:

1.) Podružnični trijer, travniška brana, dva stroja za repo in eden za špeh, gnojniški sod in sesalka naj se rabijo izključno le od udov in brezplačno.

2.) Da se pa raba teh strojev omogoči tudi manj premožnim posestnikom in da podružnica dobi nov izdaten vir dohodkov, naj se v bodoče sprejemajo podporni udje, ki darujejo v podružnične namene po 2 K na leto, zato pa smejo stroje rabiti brezplačno.

3.) Drevesa iz družbene drevesnice se za vse ude naroče skupno, ne dajo se jim pa zastonj, ampak proti plačilu 60 h. Po ceni 70 h so pa udom na razpolaganje tudi drevesa iz dr. Janove in Žirovnikove drevesnice.

4.) Namesto dreves obljublja odbor, osobito tajnik, da bode vsakemu udu precepil 4 mlada ali po eno staro drevo brezplačno, za druge pa priskrbel mazila in cepičev.

5.) Pri občnem zboru kmetijske družbe naj se stavi v ime podružnice naslednja predloga:

a) C. kr. kmetijska družba naj dela na to, da se bodo v planinskih krajih premije delile spomladi, ko je planinska živina ravno tako čedno rejena kakor ona, ki je vedno v hlevu, ali pa naj se živina loči in naj se vsaka posebej obdaruje.

b) Pri oddaji plemenjakov naj se gleda na to, da bo gospodar dobil po dva plemenjaka po vrsti, da se bo plemenitev vršila vsaj skoz 6 rodov, sicer se živina prevrže zopet na staro plemo.

6.) Ker je gorjanska občina velika in ker je v njej več gospodarjev, ki imajo po dve kobili, imamo pa le enega žrebca in še ta ne ugaja vsem, naj se prosi še za enega, da ne bo treba hoditi drugam.

Nato je tajnik razkazal še sortiment jabolk, ki ga je razložil z napisanimi imeni na vpogled, in je

svetoval, naj si vsak uredi svoj sadovnjak tako, da bo imel vse leto sveže sadje in za vsako rabo. Cepijo naj se jabolčne vrste virginski rožnik, šarlamovček, transparentovec, landsberški, kanadski, karmelitski, Jägrov in kaselski kosmač, cvetač (bellefleur) in beli zimski kalvil; v dobrem svetu izključno le slednji, ker pri nas dobro uspeva in njega tržna cena presega 1 krono za 1 kg.

V mokrih in senčnih legah naj se sadi štajerki mašančkar ali gambovec, ker v takih legah rodi debelejši sad. Izmed hrušek se priporoča rženica in magdalena za julij, dobra rjavka za avgust, klapovka in avranžarca za september, dilovka in bergamotka za zimo. Tepek imamo dovolj; sadimo namesto nje avranžarco, ki je za vsako rabo, je silno in hitro rodovitna in vender dobro raste. Potem je predavatelj pokazal krljce, neolupljene in sušene v peči ali na peči, in krljce, olupljene in sušene na njegovi sušilnici na štedilniku (Geisenheimska štedilniška sušilnica, ki se dobiva v Gradcu pri tvrcki Greinitz Neffen). Vsi so se čudili lepemu in okusnemu slednjemu izdelku. Sušilnico je obljubil razkazati eno prihodnjih nedelj.

Slednjič je g. doktor pričo vseh vložil svoje sadje z lesno volno in z zrežljanim popirjem v košarico.

Hvaležni za pouk in zadovoljni z uspehom volitev smo se razšli s trdnim prepričanjem, da se po teh sklepih število podružničnih udov povspe čez 50. Lani jih je bilo 26.

Ohranitev rodovitnosti sadnim drevesom.

Kadar je dobra sadna letina, mislijo sadjarji, da bodo drevesa v naslednjem letu manj rodovitna, češ da bodo potrebovala eno ali več let, da se odpočijejo. Ta nazor je opravičen samo tam, kjer so drevesa prepuščena sama sebi. Ako drevo vse redilne snovi porabi za razvoj sadu, je naravno, da to ovira tvorjenje cvetnih oces. Potem seveda poteče nekaj časa, predno se sadna očesa morejo razviti toliko, da drevo more cvesti in roditi sad. Neenakomerna rodovitnost pa se prepreči, ako se drevesa s pravočasnim obrezovanjem pomlajajo in ako se jim primerno gnoji. Namen dobrega in primerne obrezovanja je, odstraniti vse, kar ni potrebno, in skrbeti za to, da se sad bolje redi; povrh pa ostane toliko sokov, da se morejo razviti očesa za prihodnje leto. Seveda se mora to čiščenje in pomlajanje dreves vršiti skrbno in pravilno. Kdor stvari ne razume, naj jo rajši prepusti zanesljivemu sadjarju. Kar je sadje vzelo zemlji redilnih snovij, se morajo nadomestiti s primernim gnojenjem. Pri tem je treba paziti, da pride gnoj do spodnje plasti. Žal, da se pogostoma vidi, da sadna drevesa stoje v gosti travi, dasi bi bilo treba drevesni kolobar prekopati spomladi in v pozni jeseni. Na travnikih, na katerih rastejo sadna drevesa, se gnoj — ako se drevesom sploh gnoji — navadno raztrosi samo po zemlji, ali se le površno podkoplje. V tem slučaju gnojenje koristi bore malo; pognojilo se je travi, ne drevesu. Predno pridejo redilne tvarine gnoja do vživalnih korenin drevesnih, posrkajo in porabijo že vse travne korenine. Z železnim drogom, s katerim se delajo luknje, ali z drugimi takimi pripravami naj se omogoči, da preide gnoj res do spodnjih plastij.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Je li res, da se mora breskovo drevje ravno tako obrezovati, kakor trta, ako naj rodi? (A. D. v A.)

Odgovor: O obrezovanju breskovega drevja se ne da na kratko pisati, pa tudi dolg spis bi malo hasnil, če ni na razpolaganje dobrih podob, ki bi besede razjasnjevale. Pravilno obrezovanje je pa tako le pri brajdnem drevju važno; za drevje, kakeršno je pri Vas običajno, bodo morda zadostovali nastopni migljaji. Breskev nastavlja plod le na enoletnem lesu, zato je naloga obrezovanja, vzgajati tak les. Breskve imajo priprosto cvetno popje, iz katerega se naredi le po en plod. Iz tega sledi, da je rodne breskove poganjke puščati dolge ter je na njih pustiti najmanj toliko cvetnega popja, kolikor plodov želimo. Vsled tega z obrezovanjem poganjkov konci zime še ni končano vse delo, in je obrezovanje nadaljevati še pozneje, dokler niso odstranjeni vsi nepotrební deli. To poznejše obrezovanje ozelenega drevesa se more vršiti vsak čas; ono pospešuje bodočo rodnost, razvitek nastavljenih plodov in jamči za tvorjenje novih nadomestnih poganjkov. Vsled takega obrezovanja zelenega drevesa pa rodne vejice ne porabijo preveč soka, drevo raste močnejše, in kolikor bolj krepko raste les, tem lažje sa razvijajo stranska očesa, iz katerih izrastejo dobre in trpežne rodne vejice.

Vprašanje 17. Kaj je vzrok, da se mošt iz hrušek neče učistiti, dasi sem ga že dvakrat pretočil? (C. S. v M.)

Odgovor: Da se mošt ne učisti je vzrok pomanjkanje čreslovine. Čreslovina je vzrok, da beljakovine, ki plavajo po moštu in so glavni vzrok kalnosti, ne zakrkneje in ne padejo na dno. Dodajte moštu čreslovine v obliki tanina in očistite potem vino s klejem. Kako se ta dela vrše, je popisano v Gombačevi knjižici „Umno kletarstvo“, ki se pri družbi dobiva za 38 h.

Vprašanje 18. V moji kleti je zmrznila repa, katero sem mislil zrezati in pustiti, da bi se skisala. Ali je zmrzla repa še porabna v ta namem, in če ne, kako naj jo porabim? (P. S. v B.)

Odgovor: V tem pogledu nimamo sami nič izkušenj in tudi po knjigah nismo našli nobenega razjasnila. Toliko je gotovo, če se repa hitro otali, potem tudi precej segnije. Vsekakor je repo najprej prav počasi odtaliti, in sicer na ta način, da se dene za en dan ali dlje v prav mrzlo vodo, ki seveda ne sme zmrzniti, in se potem repa hrani v mrzlem prostoru, v katerem pa ne zmrzuje. Tako odtaljeno repo morete porabiti za vsako reč, za kuhanje kakor tudi za krmljenje. Trpežna pa taka repa ni več, zato jo morate hitro porabiti. Glede kisanja pa, kakor rečeno, nimamo izkušenj, morete pa vender poskusiti, kajti če ne bo porabna za jed, bo pa prav gotovo porabna za krmo.

Vprašanje 19. Moja krava zmeče vse seno pódse, zato prosim pouka, ali je to znamenje kake bolezni ali je razvada? (P. S. v B.)

Odgovor: Vzrok temu ravnanju more biti razvada, slabo neužitno seno, ali pa tudi bolezen. — Če je vzrok razvada, ni druge pomoči kakor seno rezati. Če je seno slabo, poskusite nevitnost dognati s pokladanjem drugega sena; marsiktera goved ne mara za seno iz travnikov, ki so bili pognojeni z gnojnico ali celo s stranišnico. Goved pa more imeti slednjič tudi kako bolezen v gobcu, ki ji dela bolečine, kakor hitro prime za trdo seno.

Vprašanje 20: Poslal sem Vam kos bolnega trtnega lesa in bolen grozd ter Vas prosim pouka, kakšna bolezen je to, ali ni črni palež. Letos imam od te bolezni, ktera se je kazala tudi že prejšnja leta semtertja, veliko škode. Malo pred zoritvijo, meseca avgusta, so se grozdi pričeli lomiti in

doli viseti ter so se malopomalem sušili odzdočaj navzgor do peclja. Črne vrste ne trpe toliko, kolikor bele. (A. Z. v S.)

Odgovor: Poslano grozdje je bolno na beli gnilobi, katero povzroča gliva „*coniothyrium diplodiella*“ ki se je dosedaj v Avstriji le pri Vas v Istri izdatno pokazala. Sredstva proti tej bolezni dosedaj ni znanega in bržkone škropljenje z bakreno galico ne pomaga, kajti trte so boleale za belo gnilobo tudi v vinogradih, ki so bili dobro škropljeni.

Vprašanje 21. Imam vinograd, ki je močno napaden od črnega paleža. Kako naj zatiram to bolezen? (A. S. v S.)

Odgovor: Za pokončevanje črnega paleža je zanesljivo sredstvo zelena galica (železni vitriol). Na 100 l vode se vzame 40 kg zelene galice ali 10 kg žveplene kisline, kateri se doda še 1—2 kg zelene galice. Spomladi, ko so trte pravilno obrezane, se s to raztopino namažejo vse enoletne in dveletne mladike, in sicer s čopičem ali z gobo. Trte naj se mažejo, ko začno napenjati popke ali celo že brsteti. Vse podrobnosti, kako se dela raztopina, kako je z njo ravnati in na kaj je paziti, najdete popisano v Gombačevi knjižici „Novo vinogradništvo“, ki se dobiva pri naši družbi za 80 h.

Vprašanje 22. Kako se iz vina odpravi duh po žveplu, ki je vanje prišel vslad šveplanja trt proti plesnobi? (D. K. v St. L.)

Odgovor: Če ima vino le malo duha po žveplu, ga že izgubi, če se enkrat pretoči, samo da pride zelo z zrakom v dotiko; če pa že močno diši, potem je pri pretakanju treba dejati v škaf bakrenih rečij, kakor lonce, pokrovke i. t. d., potem pa še v lij, če ni bakren. Žveplo se spoji z bakrom, zato je bakrene reči večkrat obrisati. — Duh po žveplu se vinu tudi odvzame, če se protoči v zažveplan sod.

Vprašanje 23. Zemlja na mojih njivah je premalo apnena, in zato bom gnojil z apnom. Ali je potroseno apno bolje podvreči ali podorati? (Fr. K. v H.)

Odgovor: Apno je najbolje potresti na suho zemljo ter je le površno z brano prav dobro pomešati z zgornjo plastjo. Tudi ni napačno jeseni na sprašeno njivo apno potresti in je pustiti na vrhu. Če pride apno pregloboko v zemljo, da nima potrebne zveze z zrakom, potem se ne tvori nitrifikacija, t. j. tvorjenje solitrove kisline.

Vprašanje 24. Na nekterih naših njivah se je lapuh tako razmnožil, da vsejano žito kar duši. Pleti ga ni mogoče, ker manjka delavcev, sicer bi pa tudi nič ne koristilo, ker ima lapuh svoje korenine silno globoko. Ali je mogoče lapuh zatreti? (Fr. Č. v S. K.)

Odgovor: Lapuh more biti jako nadležen na vlažnih, ilovnatih njivah. Z oranjem in s pletvijo se malo doseže proti njemu. Najboljše sredstvo je njivo pustiti vsaj dve leti neobdelano ter lapuh pridno kositi, tako da korenine opešajo in slednjič segnijo.

Vprašanje 25. Plačeval sem po pomoti 16 let davek od zemljišča, ki ni moje. Ali morem zahtevati od pravega posestnika, da mi davek povrne? (M. D. v J.)

Odgovor: Vi imate pravico od dotičnika zahtevati povračilo zanj plačanega davka, a le za tri leta, ker take dolžnosti, ki se ponavljajo redno vsako leto, zastarajo v treh letih.

Vprašanje 26. Ali naj potrosim pepel na travnik sedaj na sneg, kakor je pri nas navada, ali naj čakam do pomladi. Ob kakšnem vremenu naj trosim, ob suhem ali ob vlažnem? (K. T. v A.)

Odgovor: Pepel se v vodi hitro raztopi ter takoj odda zemlji svoje redilne snovi, zato ga ni treba trositi prezgodaj, zlasti ne na sneg, ker snežnica potem odpelje večji del raztopljenih pepelnih snovij proč iz njive ali v globočino, kamor ne segajo korenine. Priporočamo Vam rabiti pepel šele spomladi,

ko sneg skopni. Glede vremena je vse enako, glavna reč je, da raztrošeni pepel dobro premoči dež, predno ozelene rastline.

Gospodarske raznoterosti.

— **Animalin** se imenuje neka zmes, ki se kmetovalcem ponuja po brezvestnih sleparjih kot gnojilo pri setvi. Prodajalci trdijo, da tega gnojila zadostuje za oral 2 kg ter 1 kg stane 1 K 50 h. C. kr. kmetijsko-kemijsko preskušališče na Dunaju je dognalo, da ta zmes sestoji iz 8% bakrene galice, 8% amonijakovega sulfata, 35% mavca, 10% apna, 25% soli in še iz nekterih drugih primesij. Vrednost te zmesi je komaj 20 h za 1 kg ter je celo kot namaka za seme le malo vredno, kot gnojilo pa prav nič.

— **Društvo prasičerejcev na Nemškem** je ukrenilo delati na to, da se osnuje prasičerejska šola, v kateri se bodo izvežbovali prasičerejski mojstri, pazniki za večje prasičerejske hleve in tudi sinovi onih manjših posestnikov, ki se pečajo s prasičjo rejo. — Ni čuda, če se nemška državah v vseh pogledih tako lepo razvija, kajti tam vedo, da vsak v svoji stroki more le tedaj kaj doseči, če je v njej teoretiško in praktično zadostno izvežban.

— **46. shod nemških, avstrijskih in ogerskih čebelarjev** bo letos sredi meseca avgusta v Vratislavi v Pruski Šleziji. Shod bo zato v Vratislavi, ker stanuje v bližini tudi pri nas dobro znani slavni čebelar župnik A. Dzierzon, ki letos obhaja svoje 90. rojstno leto.

Gospodarske novice.

* **Današnja, drugo številko** dobe le oni, ki so plačali udnino, oziroma naročnino za l. 1901. Dopisiljanje te številke se bo udom po nekterih podružnicah nekoliko zakasnilo, ker so se nam nabiralne pole prepozno doposlale in ni bilo mogoče naslovov do izdaje 2. številke v red dejati, oziroma pripraviti.

* **Strokovne knjige** iz zaloge c. kr. kmetijske družbe se oddajajo le proti pošiljati denarja naprej, ker pošiljatev proti povzetju knjigo neprimerno podraži, a pošiljatev na upanje dela družbi velike sitnosti ali ji pa celo povzroča občutno škodo. V naših objavah je tako vselej povedano, koliko stane knjiga s poštnino ved, zato vsak lahko ve, koliko denarja naj pošlje. Denar se lahko pošlje po nakaznici, kar stane 10 h, ali pa v poštnih znamkah v pismu, kar istotako stane 10 h. — Družba ima sedaj v zalogi naslednje knjige: Fr. Gombač: „Umno kletarstvo“, cena 38 h; Fr. Gombač: „Novo vinogradništvo“, cena 80 h; dr. E. Hotter: „Gnoj in gnojenje“ cena 40 h. Vse te cene veljajo s poštnino vred.

* **Močna krmila**, in sicer razne vrste oljnih tropin, priporočamo kmetovalcem zlasti v sedanjem času za krmljenje, ker so domača boljša krmila že pošla in ker brez močnih krmil ni misliti na dober uspeh v živinoreji. Vnovič opozarjamo naše ude, da poskusijo s sezamovimi tropinami, ki so najbolj redilne, a v primeri najcenejše. Naša družba ima v zalogi lanene tropine po 17 K 80 h 100 kg
sezamove „ „ 16 „ 40 „ 100 „
kokosove „ „ 16 „ — „ 100 „
Vse cene veljajo za blago v družbenem skladišču ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Vreče so zastoj. Vsa ta krmila so v vrečah po 50 kg in se oddajajo le cele vreče.

* **Semena za pomlad**, in sicer deteljno seme, pravo rusko laneno seme, semenski oves in semenski krompir bo družba tudi letos oddajala ter v prihodnji številki objavi cene.

* Glede oddaje sadnega drevja v l. 1901. opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi v tej številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 21. januarja 1901.

Seji je predsedoval družbeni podpredsednik gosp. ravnatelj Povše, navzoči so pa bili odborniki gg.: baron Lazarini, Lenarčič, Pavlin, Rohrmann, dr. Romih, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik Pirc.

Glavni odbor se je končno dogovoril o novih družbenih pravilih ter je ukrenil vse potrebno, da se izve mnenje o teh pravilih od vseh merodajnih činiteljev.

Na podlagi došlih ponudb je glavni odbor sklenil kupiti primerno množino bakrene galice za l. 1901.

Vsled dejstva, da je c. kr. ministerstvo za notranje zadeve brez vsakega vzroka dopustilo uvoz 1500 prasičev iz Rumunske na škodo domači svinjereji, dasi je v Avstriji čezinčez dovolj kladnih prasičev, ki so tako poceni, kakor že zdavnaj ne, je glavni odbor sklenil prositi merodajna ministerstva, da se to več ne zgodi in da naj se živinozdravniške zadeve sploh izroče v področje c. kr. kmetijskega ministerstva.

Prošnjo mlekarske zadruge v Stari Fužini za podporo za zidanje sirarnice na planini Laze je glavni odbor sklenil vnovič vrniti c. kr. vladi s potrebnimi razjasnili in s toplim priporočilom.

Glavni odbor je rešil več prošenj za nagrade onim posestnikom subvencijskih bikov, ki imajo bike čez določen čas.

V komisijo za organizacijo osrednjega urada za mednarodno določitev žitnih cen, ki bo zborovala v Parizu, je odbor kot pooblaščenca družbe imenoval princa Ferdinanda Lobkovic, grofa Leopolda Kolowrata in barona Skrbenskega.

Glede oddaje drevja iz družbene drevesnice je glavni odbor dal predsedništvu navodila, kako je c. kr. kmetijskemu ministerstvu odgovoriti na izražene želje.

Za nove ude so bili predlagani in sprejeti gg.:

Sirk Anton, posestnik v Višnjevku; Peterlin Ignacij, posestnik v Kamnju; Zidar Anton, posestnik in mlinar v Sotli; Bevec Francišek, posestnik v Bačju; Maranče Josip, posestnik v Bačju; Koser Makso, c. kr. notar v Mokronogu; Pasetzky Makso, kleparski mojster v Mokronogu; Žlajpah Anton, mesar v Mokronogu; Bulec Anton, mesar v Mokronogu; Kovač Josip, posest. v Volčjih Njivah; Logar Ivan, posestnik v Malkovcu; Cimerman Francišek, posestnik v Polju; Lindič Josip, posestnik v Otavniku; Koren Francišek, posestnik v Malkovcu; Redenšek Ivan, posestnik v Bizjaku; Koren Ivan, posestnik na Ukenberku; Umek Valentin, posestnik na Blatni Brezovici; Ogrin Jakob, posestnik na Stari Vrhniki; Jerina Mihael, posestnik na Blatni Brezovici; Komatar Anton, c. kr. notar na Vrhniki; Tobinger Andrej, grajšč. oskrbnik v Kodlovem Gradu; Novak Jakob, posestnik v Zgornji Šiški; Bralno in pevsko društvo »Školj« v Šmarji pri Ajdovščini; Debeljak Anton, posestnik v Ribnici; Petek Ivan, posestnik in mizar v Ribnici; Beličič Anton, ključavničar in posestnik v Črnomlju; Panjan Josip, posestnik v Sodevcih; Vajdetič Peter, posestnik in trgovec v Gornji Podgori; Colarič Josip, posestnik na Dolenji Prekopi; Pretnar Josip, posestnik na Brezju; Fajdiga Štefan, posestnik v Hrašah; Zorman Matija, posestnik v Hrašah; Marc Francišek, posestnik v Štorjah; Levstek Ivan, posestnik v Sodražici; Čampa Josip, posestnik v Sodražici; Kajdiž Josip, posestnik v Žirovnici; Legat Alojzij, posestnik na Selu; Legat Jakob, posestnik na Smokuču; Žemlja Josip, posestnik v Vrbi; Krmelj Josip, posestnik v Trnovci; Kodrič Anton, posestnik v Brjah; Vilfan Neža, posestnica in gostilničarka na Črnučah; Globočnik Valentin, posestnik na Dobrem Polju; Kare Matija, posestnik v Svibniku; Gržel Mihael, po-

sestnik v Gorenjah; Ostanek Francišek, posestnik v Studenem; Milavec Lorenc, posestnik v Studenem; Simčič Francišek, posestnik v Studenem; Brendič Ivan, posestnik v Studenem; Marinšek Francišek, posestnik v Bukovju; Avsenik Ivan, posestnik pri Sv. Luciji; Šarl Josip, posestnik v Poljčah; Šturm Valentin, veleposestnik v Poljčah; Žitnik Francišek, posestnik in gostilničar pri Sv. Valburgi; Osel Josip, posestnik in gostilničar v Sapovcih; Šutej Peter, posestnik v Zagozdacu; Frank Josip, posestnik v Čeljah; Kirn Anton, posestnik v Čeljah; Čandek Francišek, posestnik v Janeževem Brdu; Nadoh Anton, posestnik v Janeževem Brdu; Fabijančič Ivan, posestnik v Janeževem Brdu; Dekleva Anton, posestnik na Premu; Frank Anton, posestnik na Premu; Kovačič Josip, posestnik v Smerju; Tomažič Ivan, posestnik v Bitinjah; Fabec Francišek, posestnik v Rateževem Brdu; Konda Ivan, grajšč. oskrbnik na Brdu; Kalan Primož, posestnik na Subi; Ažman Ivan, posestnik na Subi; Kmet Francišek, posestnik v Britofu; Pin Valentin, nadučitelj v Predosljah; Sajevec Mihael, posestnik na Mlaki; Sušnik Simon, posestnik na Mlaki; Skofič Josip, posestnik na Mlaki; Mrak Jernej, posestnik v Kokrici; Arnež Lorenc, posestnik v Kokrici; Kern Marijana, posestnica v Kokrici; Orel Ivan, posestnik v Gradnjah; Suša Dragotin, posestnik v Štorjah; Grdun Miko, posestnik v Grduni; Balkovec Marko, posestnik v Ziljah; Grdun Janko, posestnik v Grduni; Krotec Miko, posestnik v Jakovini; Ivanušič Jure, posestnik v Preloki; Starašinič Jure, posestnik v Preloki; Pavlakovič Janko, posestnik v Grduni; Bene Josip, posestnik in gostilničar v Vinici; Trempus Ivan, posestnik v Ogolinu; Trempus Ivan, posestnik v Ogulinu; Mallner Franja, posestnica hotela v Želečah; Medja Ivan, posestnik v Želečah; Stojan Marija, posestnica v Zagoricih; Ropret Jera, posestnica in gostilničarka na Boh. Belj; Slivnik Ivan, posestnik v Zagorici; Primožič Josip, posestnik v Zagorici; Pogačar Šimen, posestnik v Zagorici; Lavtar Anton, posestnik v Zagorici; Kraner Jakob, posestnik v Selnici; Tribuč Srečko, posestnik v Mozirju; Šmid Peter, posestnik v Lajšah; Lavtar Blaž, posestnik v Rantovšah; Klobovs Pavel, posestnik in usnjarski mojster v Poljanah; Golja Ivan, posestnik v Metliki; Grbec Josip, posestnik v Metliki; Kraševac Josip, posestnik v Čurilih; Požek Ivan, posestnik v Metliki; Snoj Anton, posestnik v Spodnjem Kašlju; Kolenec Damijan, posestnik v Čemšeniku; Mikelj Gašper, posestnik v Razboru; Lebar Josip, posestnik v Zaloki; Drnovšek Josip, posestnik v Dobrlevem; Klanšek Matija, posestnik v Vrhovem; Pahar Ivan, posestnik v Rudni Vasi; Kovačič Ivan, posestnik na Loški Gori; Pečnik Ivan, posestnik v Podkrajju; Camloh Francišek, posestnik v Gorlicah; Dulec Ivan, posestnik v Radečah; Čot Francišek, posestnik v Redni; Poznič Francišek, posestnik in gostilničar v Pilštanju; Sečnik Jakob, posestnik v Samotorci; Udir Francišek, posestnik in mlinar v Kamni Gorici; Stanonik Anton, posestnik v Tacnju; Erpič Josip, posestnik v Gor. Mladatičah; Tratar Josip, posestnik v Gor. Mladatičah; Plantarič Francišek, posestnik v Tržišču; Železnik Josip, posestnik v Malkovcu; Ljubevšek Ivan, posestnik v Medvedjeku; Jelenec Anton, posestnik v Gabrijelah; Borštinar Ivan, posestnik v Bruni Vasi; Car Anton, posestnik v Retjah; Benčina Josip, posestnik in trgovec v Retjah; Košmelj Matija, posestnik v Retjah; Debeljak Josip, posestnik v Retjah; Gruntar Albin, posestnik v Svinem; Ivančič Alojzij, posestnik na Kamnjem; Brinšek Josip, nadučitelj v pok. v Šmarji pri Jelšah; Košir Josip, posestnik mehaničnega mlina v Škofji Loki; Mlakar Jarnej, posestnik v Novi Oselici; Bašelj Ivan, posestnik v Jazni; Žvab Josip, posestnik v Dolenji Vasi; More Francišek, pismonoša in posestnik v Borovnici; Lesjak Francišek, posestnik pri Sv. Miklavžu; Lončar Josip, posestnik pri Sv. Miklavžu; Blatnik Mihael, posestnik pri Sv. Miklavžu; Groblar Jarnej, posestnik pri Sv. Miklavžu; Strnad Francišek, posestnik v Ponorju; Lesjak Alojzij, posestnik v Ponorju; Župančič Gašpar, posestnik v Loki; Verden Francišek, posestnik v Loki; Lukman Francišek, posestnik v Loki; Drobež Matija, posestnik v Kaplji; Rančigaj Jakob, posestnik v Ojstriški Vasi; Zajec Janez, posestnik v Šmartnu; Kepec Janez, posestnik v Trzinu; Wurzbach pl. Tan-

nenberg Viktor, zasebnik v Šmartnem; Burgar Mihael, posestnik pri Brtokih; Požar Mihael, posestnik v Rojanu; Škof Josip, posestnik v Horjulu; Avšič Jakob, posestnik v Beričevem, Kolenec Anton, trgovec v Celju; Pangerc Ivan, posestnik in čevljarški mojstar v Tacnju; Lavtižar Francišek, nadučitelj v Šmartnu; Osvald Josip, p. d. Vetušek, posestnik v Lehni; Vojska Vladimir, c. kr. poštni asistent v Novem Mestu; Zidar Josip, posestnik v Praprotnem; Erman Ignacij, posestnik v Birni Vasi; Štih Anton, posestnik v Kamenci; Zupančič Francišek, posestnik v Hrušici; Trinka Ivan, posestnik v Glavišah; Povše Josip, posestnik v Dobovcu; Sotlar Martin, posestnik v Brunku; Gole Josip, posestnik v Kamenci; Gorenc Josip, posestnik v Leskovcu; Repše Francišek, posestnik v Glinem; Kramžar Francišek, posestnik v Murencih; Gorenjec Anton, posestnik na Češnjici; Gole Jarnej, posestnik v Hinjah; Musar Francišek, posestnik v Gaberci; Podpadar Anton, posestnik na Brezjah; Juntez Ignacij, posestnik v Kamenci; Zupan Ivan, posestnik v Kladju; Gorenjec Matija, posestnik v Bržani; Renko Anton, posestnik v Leskovcu; Knez Anton, posestnik v Murencih; Kranjec Ivan, posestnik v Zdevnem; Šuštaršič Anton, posestnik v Požarčah; Juntez Anton, posestnik v Kraljah; Starina Francišek, posestnik v Kladju; Zupan Ivan, posestnik v Podborštu; Obaha Marko, posestnik in krojač na Češnjici; Keše Ivan, posestnik v Koluderju; Kovšček Francišek, posestnik v Vidmu; Simčič Ivan, posestnik v Malem Ubelskem; Markovič Ivan, pečar v Ljubnem; Mrcina Josipina, posestnica v Zgor. Kašlju; Pocelj Francišek, posestnik v Martinji Vasi; Kadunc Anton, učitelj v Tribučah; Kraljič Anton, posestnik na Kremenci; Razpotnik Anton, posestnik v Polšniku; Hlebčar Jakob, posestnik v Seničnem; Perko Ivan, posestnik v Seničnem; Dacar Ivan, posestnik v Žigani Vasi; Zupet Pavel, mesar v Škocijanu; Debevec Jurij, posestnik na Pšati; dr. Veselko Otmar, zdravnik v Trebnjem; Meglič Ivan, posestnik in gostilničar v Dol. Nemški Vasi; Grabnar Janko, posestnik v Kostrevnici; Hrib Josip, posestnik v Hribih; Lovrenčič Ivan, posestnik v Podragi; Božič Josip, posestnik v Podragi.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1901.

Glavni odbor je meseca novembra preteklega leta podružnicam razposlal naročilne pole za sadno drevje. Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve priglase pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podružnice, v družbeni pisarni v Ljubljani ustno ali pismeno.

Oddajalo se bode visoko in prtično drevje. Ker zaloga posameznih skupin in različnih vrst ni velika, si družba pridržuje pravico, da preobilne naročitve skrči in namestu naročenih vrst, ki so že posle ali jih sploh nima, dá drevesa drugih primernih vrst, ako jih bo še imela.

Naročitev na veliko število dreves družba ne bode zvrševala, ker je njena naloga pospeševanje sadjarstva po deželi sploh, in zato skrbi, da se dobre vrste kolikor mogoče razširijo med kmet-skimi posestniki.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1.) Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Ako jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, ako pa jih ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.

2.) Ako podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po 4 drevesa za znižano ceno 2 kron.

3.) Cena za vse drugo drevje je 70 vinarjev za drevesce.

4.) Navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora, in sicer z zavojem vred.

5.) Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja l. 1901.

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplačnega drevja, potem ne bo imel več pravice do njega.

6.) Ako bi utegnili kaj drevja ostajati čez naročitve družbenih udov, je morejo dobiti neudje po kroni 20 vinarjev drevesce.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Krškem, ki bode v četrtek, dne 14. februarja t. l. ob desetih dopoldne v občinski pisarni v Krškem.

S P O R E D :

- 1.) Poročilo načelnikovo.
- 2.) Volitev novega odbora.
- 3.) Nasveti.

V Krškem, dne 31. januarja 1901. l.

Načelnik.

Št. 19.379.

R a z g l a s.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnega zapornega ozemlja nemške države, v katerem je razširjena pljučna kuga, in sicer:

iz vladnih okrajev Devin, Merseburg, Erfurt in Hannover v kraljevini Pruski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, ki je bila ukazana z razpisom ministerstva za notranje stvari z dne 11. decembra t. l., št. 44.659., oziroma vsled tukajšnjega razglasa z dne 13. decembra t. l., št. 18.528.

To se vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 27. decembra t. l., št. 46.872., razglasa s tem pristavkom, da se bodo prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51., oziroma po § 46 občnega zakona o živinskih kugah in izvršitvenega ukaza k temu zakonu (drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.).

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1900.

Št. 888.

R a z g l a s.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnega zapornega ozemlja nemške države, v katerem je razširjena pljučna kuga, in sicer:

iz vladnih okrajev Devin, Merseburg, Erfurt, Hannover v kraljevini Pruski in Starkenburg v veliki vojvodini Hesenski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, ki je bila ukazana z razpisom ministerstva za notranje stvari z dne 27. decembra 1900, št. 46.872., vziroma vsled tukajšnjega razglasa z dne 31. decembra 1900, št. 19.379.

To se vsled razpisa navedenega c. kr. ministerstva z dne 11. januarja 1901, št. 1250., razglasa s tem pristavkom, da se bodo prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51., oziroma

po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in izvršitvenega ukaza k temu zakonu (drž. zak. št. 35. in 36. l. 1880.).

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1901.

Št. 940.

Razglas

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 15. januarja 1901, št. 940., o veterinarnepolicijskih odredbah zoper uvažanje živine iz Ogerske in Hrvaško-Slavonske v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Ker se je svinjska kuga iznova zanesla v tostransko ozemlje, je ministerstvo za notranje stvari prepovedalo uvažati prasiče iz ogerskih županijskih sodišč Blažovo, Maroš-Ujvar, Nagy-Enyed z všteto istoimensko mestno občino (velika županija Also-Fehér), Alvidék z všteto mestno občino Brašovo, Felvidék, Hétfaluš (velika županija Brašovo), Hošvasó (velika županija Mali Küküllő), Zgornja Pulja (velika županija Šopronj), Kisek, Ogerska Sobotica z všteti istoimenskimi mestnimi občinami (velika županija Železna) na Ogorskem v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Razveljavljene pa so prepovedi, vsled katerih je bilo prepovedano uvažati govejo, živino iz obmejnih županijskih sodišč Kežmarek z všteti mestnima občinama Kežmarek in Ljubica (velika županija Spiška), dalje po katerih je bilo prepovedano uvažati prasiče iz županijskih sodišč Baranjavar, Pečuh, Šikloš (velika županija Baranja), Eržebetvaroš z všteto mestno občino Eržebetvaroš (velika županija Mali-Küküllő), Medješ (poprejšnje ime v atlantu Bolija-Berethalm), Šegešvar (poprejšnje ime v atlantu Kerešd) z všteti istoimenskimi mestnimi občinami (velika županija Veliki Küküllő) na Ogorskem, kakor tudi okrajev Križevci (velika županija Belovar-Križevci), Ivanec, Klanjec, Krapina, Novi marof, Pregrada, Varaždin, Zlatar (velika županija Varaždin), Osek (velika županija Virovitica), Dugo selo, Stubitca, Sveti Ivan-Zelina, Zagreb (velika županija Zagreb) in iz kralj. svobodnega mesta Osek na Hrvaško-Slavonskem.

Prepovedi, vsled ktere se v zmislu obstoječega dogovora po članu I., odstavek 2., ministerskoga ukaza z dne 22. septembra 1899 (št. 179. drž. zak.), do 40. dneva po popolnem prenehanju kuge ne smejo uvažati goveda iz občine Mali Salok (županijsko sodišče Kežmarek), ki je bila okužena s pljučno kugo, in prasiči iz občin Pellerd (županijsko sodišče Pečuh), Medješ (županijsko sodišče Medješ), Bizovac (okraj Osek), Stubica (okraj Stubica) in Stenjevec (okraj Zagreb), ki so bile okužene s svinjsko kugo, se ne dotika razveljavljanje zoper omenjene občine izdanih prepovedij.

To se dodatno k razglasu c. kr. ministerstva z dne 7. januarja 1901, št. 47.011. iz l. 1900., oziroma k tukajšnjemu razglasu z dne 9. t. m., št. 553., daje na občno znanje.

Predstoječe odredbe stopijo takoj v veljavnost.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1901.

Št. 1408.

Razglas

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza deželne vlade v Sarajevu deželna vlada na podstavi razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 18. januarja 1901, št. 2265., dotlej, dokler se ne ukaže drugače, prepoveduje

- 1.) zaradi svinjske kuge uvažati na Kranjsko prasiče iz okrajev Brčka, Građačac, Prjedor, Prnjavor in Savski most;
- 2.) zaradi kužnih ovčjih kozar uvažati ovce iz okrajev Petrovac in Savski most.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazsekanem stanju tudi nadalje ostajajo v veljavnosti.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

dne 26. januarja 1901

in se namesto onih z dne 20. decembra 1900, št. 18.903., ki se s tem razveljavljajo, razglašajo z dodatkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj navedeno okraje razglašene uvozne prepovedi za prasiče kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, št. 51., in da se bodo transporti, med katerimi bi se našla tudi samo ena z zgoraj navedeno boleznijo okužena žival, zavrnila na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1901.

Št. 1649.

Razglas

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891 i in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnega zapornega ozemlja nemške države, v katerem je razširjena pljučna kuga, in sicer:

iz vladnih okrajev Devin, Merseburg, Erfurt in Hannover v kraljevini Pruski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, ki je bila ukazana z razpisom ministerstva za notranje stvari z dne 11. januarja 1901, št. 1250., oziroma vsled tukajšnjega razglasa z dne 14. januarja 1901, št. 888.

To se vsled razpisa navedenega c. kr. ministerstva z dne 25. januarja 1901, št. 2962., razglašajo s tem pristavkom, da se bodo prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in izvršitvenega ukaza k temu zakonu (drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880)

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1901.

Listnisa uredništva.

J. G. v N. V dotične premoženjske razmere se nima nihče vmešavati; dotični možje so pravzaprav slamnati možje. Ako pa mora v tem pogledu občina s svojimi dokladi kaj narediti, potem ima pa občinski odbor vse pravice.

A. K. v B. Dolg se lahko prenese od ene posojilnice k drugi, ki daje posojila na amortizacijo. Stroške morete izvesti pri dotični posojilnici. — Orodje, ki je kdo rabi, da si pridobiva svoj zaslužek, se ne more zarubiti.

O. M. v L. Kaj dežela za ta slučaj namerava, še nihče ni premišljeval?

M. O. v. S. V. Prasičkov take pasme je v deželi dovolj; spomladi jih bode oddajala tudi družba.

F. Č. v S. K. Posekanje gozda je naznaniti okrajnemu glavarstvu. — Klajno apno dobite pri trgovcih v Dol. Logatcu. — Proti pokončevanju glist v zemlji, ki Vam delajo pri žitu sitnosti s svojim blatom, ni drugega sredstva kakor krt.

I. S. v M. Glede določevanja cene mesu in kakovosti živine, ktero kolje mesar, nima občina nobene pravice, da bi se vmešavala. Živina, od ktere ni pričakovati užitnega ali zdravega mesa, se seveda ne sme klati.